

RADIOUTREDNINGEN ÄN EN GÅNG

Sekreterare Jan Gillberg granskade i en artikel i nr 4 av Sv. T. resultatet av radioutredningens arbete. Detta föranledde utredningens sekreterare, docent Ingemar Lindblad, att göra ett inlägg i nr 7, varefter Gillberg replikerade i nr 8. Såväl Lindblad som Gillberg återkommer i detta nr. med nya inlägg, var till kommer ett brev från radiochefen Olof Rydbeck, som Sv. T. publicerar på Lindblads begäran. Därmed betraktar red. debatten i denna fråga som avslutad för tidskriftens vidkommande.

Radiochefen:

Med anledning av sekreterare Jan Gillbergs artikel i nr 8 av Sv. T. ber jag få meddela, att docent Ingemar Lindblad på intet sätt varit knuten till Sveriges Radio under den tid han tjänstgjorde som radioutredningens sekreterare. Där emot har Sveriges Radio sedan utredningsarbetet avslutats anmodat docent Lindblad att för företagets räkning genomföra vissa utredningsuppdrag, som beräknats vara slutförda vid detta års utgång. I sin egenskap av expert har han administrativt knutits till radiochefens kansli.

Olof Rydbeck

Lindblad:

Det är beklagligt att behöva trötta Sv. T:s läsare ännu en gång med att korrigera fil. kand. Jan Gillbergs egendomligheter. Att han tycker illa om radioutredningen kan vid det här laget knappast överraska — eller intressera — någon.

I nr 8 av Sv. T. har G. emellertid publicerat påståenden av den arten att de, om någon till äventyrs skulle tro G. om någon vederhäftighet, allvarligt skulle skada mitt goda namn och rykte. Radiochefen Olof Rydbeck har i särskilt brev gjort de rättelser som berör Sveriges Radio. Själv måste jag därutöver meddela läsarna:

(1) Jag skrev självfallet mitt inlägg i Sv. T. som f. d. sekreterare i radioutredningen, alltså helt på eget ansvar. Inlägget hade *inte* utformats som en skrivelse från Sveriges Radio och var *inte* i formell mening ett uttalande från radiochefens kansli, såsom G. påstår. Varifrån han fått detta är inte bekant.

(2) Jag är inte heller »högsta hönset» inom radiochefens kansli, vad nu detta skall betyda. Jag är inte ens fast anställd på företaget utan bestrider direkt åt radiochefen vissa tillfälliga uppdrag som sakkunnig. Vem som helst inom kansliet hade kunnat upplysa G. om detta om han velat använda telefonen.

(3) Med en ton som möjligen skulle passat en gymnasist hävdar

G. att jag under fem års tid lyckats undgå att höra talas om en ny metod för att distribuera TV-program som »diskuterats på högsta nivå inom telestyrelsen och där accepterats som tekniskt genomförbar». Det genanta är att inte ens telestyrelsen själv känner till de gillberg-ska underverken. Chefen för radio-byrån är ense med mig om att vad G. skriver är teknisk abrakadabra.

Att en departementschef inte lämnar i uppdrag åt sekreteraren i en sittande kommitté att skriva dess fortsatta direktiv inser nog alla Sv. T:s läsare, liksom de vid en jämförelse mellan Sv. T. nr 7 och 8 märker att G. inte fattat ett barr av vad jag sagt om att små länder måste ha mindre pretentioner än stora när det gäller TV. Att det är »nationell skrytsamhet» att rätta munnen efter matsäcken torde vara en nyhet för de flesta.

Ingemar Lindblad

Gillberg:

Upphovet till polemiken mellan Ingemar Lindblad och mig är en artikel jag skrev för Svensk Tidsskrift i våras och där radioutredningen utsätts för kritisk granskning. När man tar del av Ingemar Lindblads mycket personligt hållna inlägg, förleds man att tro, att min artikel skulle ha handlat inte om radioutredningen utan om radioutredningens sekreterare, d. v. s. Ingemar Lindblad. Så är emellertid faktiskt inte fallet. I min artikel »*Kommunikationsministerns alibi*» åberopas utredningens sekreterare endast en gång och det i följande ganska oskyldiga passus: »Utredningens sekreterare är att gratulera till ett välskrivet och från många synpunkter intressant aktstycke.» Det är en anmärknings-

värd prestation av herr Lindblad att med utgångspunkt från den artikeln få igång ett meningsutbyte kring Lindblads egen person. Om herr Lindblad vill ha fortsatt diskussion över det temat, ber jag honom ha vänligheten att skaffa sig en annan »sparring partner» än mig.

Vad beträffar Lindblads skolpojksmässiga glåpord vill jag bemöta dem med största möjliga generösa överseende — d. v. s. inte bemöta dem alls. Att den typen av »argumentering» knappast kan främja Lindblads »goda namn och rykte» som en sansad och omdömesgill debattör är Lindblads egen huvudvärk.

Inte heller ser jag skäl för närmare diskussion om vad Lindblad är och inte är inom Sveriges Radio. Radiochefens brev jämte Lindblads nya inlägg — denna gång inte på Sveriges Radios firmapapper — gör det möjligt att summera följande:

1. Ingemar Lindblad var radioutredningens sekreterare.
 2. Lindblad skrev inte de s. k. tilläggsdirektiven — vilket heller ingen påstått — men han bestrider inte av honom själv i tidigare sammanhang lämnad uppgift, enligt vilken han skulle utarbetat en PM som underlag för dessa direktiv.
 3. När radioutredningen väl avslutat sitt arbete, knyts Lindblad till radiochefens kansli samtidigt som man inom detta kansli sätter igång arbetet med Sveriges Radios remissvar på utredningen — i vad mån detta direkt eller indirekt påverkat Sveriges Radios mot radioutredningen delvis kritiska remissutlåtande är dock för en utomstående omöjligt att bedöma.
- Alla inser nog att detta inte är

som det borde vara. Ändå är det så det förhåller sig.

För att nu inte den här diskussionen bara skall kretsa kring Lindblad, skall jag på en punkt utveckla mig något närmare. Som jag redan i min artikel framhöll, finns det tekniska förutsättningar för en utbyggnad av ett andra TV-nät till en kostnad av omkring 100 miljoner kronor. Detta menar Lindblad är fel. Han anser rentav att de resonemang som ligger bakom mitt påstående inte håller. Hans mycket temperamentsfullt uttryckta gensägelse gör mig faktiskt något brydd, eftersom jag inte har presenterat några resonemang utan endast slår fast, att »det finns metoder för en utbyggnad av ett andra TV-nät till en kostnad av nämnda storleksordning. Den metoden bygger på ett tekniskt komplicerat kombinationsspel med interferenser och frekvensval, som det här inte är möjligt för mig att närmare gå in på. Metoden har emellertid diskuterats på högsta nivå inom Telestyrelsen och där accepterats som tekniskt genomförbar».

När Lindblad hävdar, att detta resonemang är obegripligt, har han fel av det enkla skälet, att det inte är något resonemang alls. Det är ett påstående, som jag på grund av utrymmesbrist och på grund av frågans tekniska natur inte närmare gått in på. Även om det kan vara svårt att inför en läsekrets, som rimligen inte är hemma i TV-teknisk terminologi, presentera resonemanget bakom mitt påstående, skall jag dock för ordningens skull göra ett försök:

För varje TV-station som uppförs i Sverige finns det enligt Stockholmsplanen 1961 frekvenser inom tre frekvensområden att välja mellan. Enkelt uttryckt har man för varje station att välja mellan

en hög och en låg frekvens samt en frekvens i mellanläge. Om två angränsande stationer använder frekvenser tillhörande en och samma »familj» kan det i vissa lägen uppstå interferenser, d. v. s. störningar. Vid sändning av P TV2 kan man, vilket radioutredningen enligt sitt huvudalternativ tänker sig, genomgående använda den lägsta frekvensen. För att uppnå godtagbar mottagningskvalitet kräver ett sådant frekvensval med hänsyn till förekomsten av interferenser en betydande stationstäthet. För att bringa ned antalet stationer och därmed minska utbyggnadskostnaderna kan man emellertid i samband med utbyggnaden av P TV2 välja frekvenser på ett sätt att till varandra angränsande sändarområden försörjs av stationer, som sänder med frekvenser tillhörande olika »frekvensfamiljer». Genom ett på så sätt »saxat» frekvensval skulle vi inte behöva lika många stationer, som radioutredningen anger i sitt huvudalternativ för det andra TV-nätets utbyggnad och kostnaderna skulle enligt gjorda beräkningar begränsas till omkring 100 miljoner kronor.

Med en utbyggnad i enlighet med radioutredningens huvudalternativ kan sändaranläggningarnas räckvidd inte fullt utnyttjas. Sker utbyggnaden efter »saxningsprincipen» kan detta däremot ske, vilket betyder att nätets fasta anläggningar kan utnyttjas fullt ut utan »kollisioner» med ty åtföljande störningar. Detta betyder i sin tur, att nätet måste kompletteras den dag det blir aktuellt med ett tredje och ett fjärde TV-program. Med tanke på den fördröjning som skett av det andra programmets utbyggnad — bl. a. till följd av den i fem års tid arbetande radioutredningen (»Skoglunds alibi») — synes det

motiverat att förorda en forcering till lägsta möjliga kostnad av det andra nätets utbyggnad.

Att Lindblad ställer sig främmande för resonemangen bakom av mig åberopade princip för frekvensval vid utbyggnaden av P TV2, finner jag kanske en smula besynnerligt. Att chefen för Telestyrelsens radiobyrå väl känner dessa resonemang och givetvis kan bekräfta deras riktighet, har jag dock dessbättre full vetskap om. Lindblads okunnighet är emellertid anmärkningsvärd inte bara därför att vad jag här i något förenklad form utvecklat inte bara är väl-

kända fakta för teknikerna på området och dessutom fakta som legat till grund för »strategin» bakom utbyggnaden av TV-nätet i Västtyskland. Det är också anmärkningsvärt därför att författaren till radioutredningens avsnitt »Distributionsnätet» (se framförallt tabellen på sid. 333!) helt visst haft dessa resonemang klara för sig — låt vara att de där inte konsekvent utvecklas, något som dock Lindblad rimligen inte skall skyllas för då han uppenbarligen haft mycket litet att göra med denna del av utredningen.

Jan Gillberg

Lämplig julklapp

Presentkort kan rekvireras genom att prenumerationsavgiften insättes å Svensk Tidskrifts postgirokonto nummer 7 27 44.

Angiv dels egen dels mottagarens namn och adress på girokupongen